

Андрій Устименко,

аспірант відділу проблем державного
управління та адміністрування права
Інституту держави і права імені
В. М. Корецького НАН України

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1740-7935>

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА: ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ

У статті здійснено аналіз чинного законодавства України, міжнародно-правових актів та праць науковців щодо сутності та змістовного наповнення поняття «транспортна інфраструктура». Зазначено, що переосмислення та закріплення терміна «транспортна інфраструктура» на законодавчому рівні стає не тільки актуальним, а й нагальним завданням в умовах відновлення пошкодженої транспортної інфраструктури та необхідності модернізації її адаптації чинної транспортної системи до стандартів сталого розвитку, впровадження новітніх технологій.

Проведений аналіз чинного законодавства України та міжнародно-правових актів надав можливість зробити висновок, що сьогодні поняття «транспортна інфраструктура» не закріплено, а серед науковців відсутня єдність поглядів до розуміння поняття «транспортна інфраструктура».

Зазначено, що сьогодні в нормативно-правових актах зустрічаються поняття «інженерно-транспортна інфраструктура», «інфраструктура об'єкта транспорту», «інфраструктура внутрішнього водного транспорту», «інфраструктура залізничного транспорту», «об'єкти портової інфраструктури», «інфраструктура залізничного транспорту загального користування», що вказує на фрагментований підхід у правовому регулюванні й свідчить про потребу закріплення більш уніфікованого поняття «транспортна інфраструктура».

Запропоновано під поняттям «транспортна інфраструктура» розуміти сукупність об'єктів, споруд, компонентів, що забезпечують функціонування та експлуатацію різних видів транспорту, що становить єдину транспортну систему держави. Доведено необхідність ухвалення нового Закону України та закріплення поняття «транспортна інфраструктура» у статті «Визначення основних понять», що призведе до усунення використання різних понять у регулюванні відносин, що виникають під час функціонування різних видів транспорту.

Ключові слова: транспорт, транспортна інфраструктура, адміністративно-правове регулювання.

Ustymenko A.

Transport infrastructure: concept and content

The article deals with the analysis the current legislation of Ukraine, international legal acts and works of scholars on the essence and content of the concept of «transport infrastructure». It is noted that rethinking and consolidating the concept of «transport infrastructure» at the legislative level is becoming not only relevant, but also an urgent task in the context of restoration of damaged transport infrastructure and the need to modernize and adapt the existing transport system to the standards of sustainable development and introduction of the latest technologies.

The analysis of the current legislation of Ukraine and international legal acts made it possible to conclude that today the concept of «transport infrastructure» is not enshrined, and there is no consensus among scholars on the understanding of the concept of «transport infrastructure». It is noted that today the legal acts contain the concepts of «engineering and transport infrastructure», «infrastructure of a transport facility», «inland waterway transport infrastructure», «railway transport infrastructure», «port infrastructure facilities», «public railway transport infrastructure», which indicates a fragmented approach to legal regulation and indicates the need to consolidate a more unified concept of «transport infrastructure».

It is suggested that the concept of «transport infrastructure» should be understood as a set of facilities, structures and components which ensure the functioning and operation of various modes of transport and constitute a single transport system of the State. It is proved the necessity of adopting a new Law of Ukraine and consolidating the concept of «transport infrastructure» in the article «Definition of Basic Concepts», which will lead to the elimination of the use of different concepts in regulating relations arising in the course of operation of various modes of transport.

Keywords: transport, transport infrastructure, administrative and legal regulation.

Постановка проблеми. В умовах відновлення України розгляд сутності та змістовного наповнення поняття «транспортна інфраструктура» надзвичайно актуальне, адже ефективна, надійна та стійка транспортна інфраструктура критично важлива для планування та розвитку транспортної системи загалом, економічного відновлення країни, відбудови постраждалих регіонів та забезпечення їхньої інтеграції в єдиний економічний простір з урахуванням сучасних викликів глобалізації, урбанізації, стрімкого розвитку цифрових технологій та забезпечення сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання важливості формування поняття «транспортна інфраструктура» здебільшого привертало увагу вчених-економістів, які активно досліджували вплив транспортної інфраструктури на економічне зростання, забезпечення сталого розвитку та інвестиційну привабливість регіону, підприємництво та торговельну сферу біорізноманіття, екологічну безпеку тощо [1–6]. Так, наприклад, Г. Жовтяк у своїй науковій праці «Теоретико-методичні підходи до визначення поняття «транспортна інфраструктура регіону» (2011) зробила спробу визначити сутність поняття «транспортна інфраструктура регіону», конкретизацію складу та класифікацію її елементів [7]. Питання закріплення поняття «транспортна інфраструктура» також розглядалися у колективній монографії І. Заблюдської, І. Бузько, О. Зеленко та І. Хорошилової «Інфраструктурне забезпечення розвитку транспортної системи регіону (2016 р.) [8], працях Н. Лавренюк «Поняття транспортної інфраструктури в умовах інтеграційних процесів Україна – ЄС (2018) [9], О. Криворучко «Сутність транспортної інфраструктури України на сучасному етапі» [10], О. Дмитрієвої «Транспортна інфраструктура як об'єкт державного регулювання (2020) [11], І. Труніної, К. Латишева, М. Андрієнко «Змістовно-дефінітивне навантаження поняття «інфраструктура» стосовно транспортного ринку (2021) [12], Т. Коломoeць та Д. Крeмoвoї «Транспортна інфраструктура» – складова термінологічного ряду у законодавстві України: пропозиції щодо закріплення» (2022) [13].

Сьогодні в умовах відновлення транспортної інфраструктури України переосмислення та закріплення поняття «транспортна інфраструктура» на законодавчому рівні стає не тільки актуальним, а й нагальним завданням. Сучасні виклики, які стоять перед Україною, зокрема необхідність відновлення пошкодженої транспортної інфраструктури, модернізації та адаптації транспортної системи до стандартів сталого розвитку, впровадження новітніх технологій вимагають чіткого розуміння того, що охоплює поняття «транспортна інфраструктура».

Мета статті – проаналізувати чинне законодавство України та міжнародно-правові акти, праці науковців щодо поняття «транспортна інфраструктура» та визначити можливий варіант його закріплення у законодавстві нашої держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ч. 2 ст. 21 Закону України «Про транспорт» зазначено, що єдина транспортна система України повинна «...мати розгалужену інфраструктуру для надання всього комплексу транспортних послуг...». Водночас у цьому базовому законі у сфері транспорту не міститься розуміння поняття «транспортна інфраструктура». Втім, у статтях 23, 25, 28, 31, 33, розкриваючи склад земель залізничного, морського, внутрішнього водного, автомобільного та авіаційного транспорту, законодавець надає перелік об'єктів транспортної інфраструктури кожного виду транспорту, що знаходяться на таких землях [14].

У Національній транспортній стратегії України на період до 2030 р. також мова йде про важливість транспортної галузі та наявності її розгалуженої залізничної мережі, розвиненої мережі автомобільних шляхів, морських портів, річкових терміналів, аеропортів та широкої мережі авіаційних сполучень, вантажних митних терміналів, що створює необхідні передумови для задоволення потреб користувачів транспорту у наданні транспортних послуг та розвитку бізнесу [15].

Аналіз чинного законодавства України надало можливість зробити висновок, про те, що сьогодні поняття «транспортна інфраструктура» не закріплено. Водночас у різних нормативно-правових актах зустрічаються різні поняття, зокрема: «інженерно-транспортна інфраструктура», «інфраструктура об'єкта транспорту», «інфраструктура внутрішнього водного транспорту», «інфраструктура залізничного транспорту», «об'єкти портової інфраструктури», «інфраструктура залізничного транспорту загального користування».

У Законі України від 17.02.2011 № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності» закріплено поняття «інженерно-транспортна інфраструктура», під яким розуміється комплекс інженерних, транспортних споруд і комунікацій. Закон розмежовує два види таких об'єктів: об'єкти інженерної інфраструктури та дорожньо-транспортної інфраструктури. Так, зокрема, об'єктами інженерної інфраструктури є водопостачання, водовідведення, тепло-, електро-, газопостачання, об'єкти телефонізації, трубопровідного тран-

спорту, а об'єктами дорожньо-транспортної інфраструктури – залізничні та автомобільні дороги, мостові споруди, підприємства та парк автотранспорту, об'єкти автосервісу, міжселенні транспортні маршрути, авто- та залізничні станції, авто-, залізничні, річкові, морські вокзали, об'єкти повітряного транспорту [16].

У Законі України від 07.02.2017 № 1834-VIII «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку електронних комунікаційних мереж» вживається поняття «інфраструктура об'єкта транспорту», що є виробничо-технологічними комплексами і спорудами авіаційного, автомобільного, залізничного, морського і річкового, трубопровідного транспорту, міського електротранспорту, що надаються або можуть надаватися власником інфраструктури об'єкта доступу у користування замовнику на договірних засадах [17].

Поняття «інфраструктура внутрішнього водного транспорту» закріплено у статті 1 Закону України від 03.12.2020 № 1054-IX «Про внутрішній водний транспорт» як «сукупність об'єктів, що забезпечують судноплавство внутрішніми водними шляхами, яка включає гідротехнічні споруди внутрішніх водних шляхів, рейди, затони, місця стоянки суден, засоби навігаційного обладнання та гідрографічного забезпечення судноплавства, об'єкти річкової інформаційної служби, мережі та споруди зв'язку, сигналізації, інформування та управління рухом суден, а також судна і плавуче обладнання, призначені для виконання шляхових робіт, та інші об'єкти, що забезпечують судноплавство внутрішніми водними шляхами» [18].

До об'єктів портової інфраструктури, згідно із Законом України від 17.05.2012 № 4709-VI «Про морські порти», належать рухомі та нерухомі об'єкти, що забезпечують функціонування морського порту, у т. ч. акваторія, гідротехнічні споруди, доки, буксири, криголами та інші судна портового флоту, засоби навігаційного обладнання та інші об'єкти навігаційно-гідрографічного забезпечення морських шляхів, системи управління рухом суден, інформаційні системи, перевантажувальне обладнання, залізничні та автомобільні під'їзні шляхи, лінії зв'язку, засоби тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інші засоби, обладнання, інженерні комунікації, розташовані в межах території та акваторії морського порту і призначені для забезпечення безпеки мореплавства, надання послуг, забезпечення державного нагляду (контролю) в морському порту [19].

Поняття «інфраструктура залізничного транспорту» міститься у декількох нормативно-правових актах, зокрема: у Правилах перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України, що затверджені наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 27.12.2006 № 1196 [20], у Технічному регламенті безпеки інфраструктури залізничного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 року № 494 [21], у Порядку взаємодії органів (підрозділів) поліції з підрозділами акціонерного товариства «Українська залізниця», що затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України і Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 02.03.2020 № 204/175 [22]. При цьому Правила перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України, що затверджені наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 27.12.2006 № 1196 та Порядок взаємодії органів (підрозділів) поліції з підрозділами акціонерного товариства «Українська залізниця», що затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України і Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 02.03.2020 № 204/175 надають схоже визначення поняття «інфраструктура залізничного транспорту», під яким розуміється технологічний комплекс, до складу якого входять: залізничні шляхи сполучення (залізничні колії), залізничні станції, пристрої енергопостачання, зв'язку, сигналізації, централізації, блокування, інформаційні комплекси і система керування рухом та ін. (будівлі, споруди, пристрої й устаткування), що забезпечують функціонування єдиного комплексу перевезень залізничним транспортом загального користування» [20; 22].

Більш деталізовано поняття «інфраструктура залізничного транспорту» міститься у Технічному регламенті безпеки інфраструктури залізничного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 року № 494, під яким розуміється «технологічний комплекс, що включає залізничні колії загального користування (в т. ч. під'їзні колії), інженерні споруди (мости, тунелі, віадуки тощо), електричні мережі, тягові підстанції та інші пристрої технологічного електропостачання, контактну мережу, системи сигналізації, централізації, блокування, зв'язку і телекомунікацій, інформаційні комплекси та системи управління рухом поїздів, шляхи доступу пасажирів та вантажів до елементів інфраструктури залізничного транспорту, захисні лісонасадження, локомотивні і вагонні депо, пункти технічного обслуговування вагонів, вокзали, а також інші будівлі, споруди, пристрої та обладнання, що забезпечують функціонування такого комплексу та використовуються для надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів залізничним транспортом» [21].

У Законі України від 04.07.1996 № 273-96-ВР «Про залізничний транспорт» законодавець, розглядаючи майно залізничного транспорту загального значення, надає перелік інфраструктури залізничного транспорту загального користування, при цьому не вживаючи це поняття. Так, зокрема, у статті 5 йде мова про «магістральні залізничні лінії загального користування та розміщені на них технологічні споруди, передавальні пристрої, що безпосередньо використовуються для забезпечення процесу перевезень, а саме: залізничні станції та колії загального користування, тягові підстанції, контактна мережа та інші пристрої технологічного електропостачання, системи сигналізації, централізації, блокування та управління рухом поїздів, об'єкти і майно, призначені безпосередньо для виконання аварійно-відновлювальних робіт» [23].

Отже, наявність розмаїття визначень, пов'язаних з інфраструктурою різних видів транспорту вказує на фрагментований підхід у правовому регулюванні і свідчить про потребу закріплення більш уніфікованого поняття «транспортна інфраструктура».

Варто звернути увагу на те, що різне трактування поняття «транспортна інфраструктура» міститься у міжнародно-правових актах. Так, зокрема, ще в Регламенті Європейського економічного співтовариства від 18 грудня 1970 р. № 2598/70 поняття «транспортна інфраструктура» визначалося як всі шляхи та стаціонарні установки трьох видів транспорту, необхідних для циркуляції та безпеки транспорту. Так, наприклад, до об'єктів залізничної інфраструктури було віднесено колії та колійне полотно, пасажирські та вантажні платформи, доріжки, вольєрні стіни, інженерні споруди (мости, водопропускні труби, інші шляхопроводи, тунелі), залізничні переїзди, надбудови освітлювальні установки, установки трансформації та передачі електроенергії для перевезення поїздів [24].

У статті 11, 14, 17, 20, 24 Регламенту (ЄС) № 1315/2013 Європейського парламенту та Ради від 11 грудня 2013 р. про керівні принципи ЄС щодо розвитку транс'європейської транспортної мережі та про скасування Рішення № 661/2040-/ЄС, визначено складові інфраструктури залізничного, внутрішнього водного, автомобільного, морського, авіаційного транспорту [25]. Так, наприклад, до інфраструктури залізничного транспорту віднесено високошвидкісні та звичайні залізничні лінії/колії, у т. ч. під'їдні шляхи, тунелі, мости; вантажні термінали та логістичні платформи для перевантаження товарів між різними потягами, а також між залізничним та іншими типами транспорту, станції впродовж ліній залізниці для пересадки пасажирів на інші потяги залізниці та інші типи транспорту; з'єднання / сполучення станцій, вантажних терміналів та логістичних платформ з іншими типами транспорту; супутнє / допоміжне обладнання, прикладне програмне забезпечення дистанційного зв'язку (стаття 11); до інфраструктури внутрішніх водних шляхів – шлюзи, підйомники, мости, водні резервуари, споруди для запобігання повеней, які сприяють належній навігації по внутрішнім водним шляхам, внутрішні порти, включати інфраструктуру, необхідну для переміщення вантажів на території порту, супутнє / додаткове обладнання, прикладне програмне забезпечення дистанційного зв'язку, сполучення внутрішніх портів із іншими складовими (стаття 14); до інфраструктури автомобільного транспорту – високоякісну дорожню інфраструктуру, в т. ч. мости, тунелі, схрещення доріг, вузлові переходи, транспортні розв'язки, узбіччя з належним покриттям / аварійні полоси руху, зони паркування та відпочинку, супутнє обладнання, прикладне програмне забезпечення дистанційного зв'язку, вантажні термінали та логістичні платформи, сполучення вантажних терміналів та логістичних платформ із іншими складовими, автобусні станції (ст. 17), до морської транспортної інфраструктури – морський простір, морські канали, морські порти, у т. ч. інфраструктуру, потрібну для виконання транспортних операцій на території порту, сполучення портів з іншими типами транспортної мережі, дамби, шлюзи, доки, навігаційні пристрої, фарватери та зони заходу в порти, хвилерізи, морські магістралі, супутнє обладнання, прикладне програмне забезпечення дистанційного зв'язку (ст. 20), до інфраструктури повітряного транспорту – повітряний простір, маршрути та повітряні траси, аеропорти, сполучення аеропортів із іншими типами транспорту, супутнє обладнання, аеронавігаційні системи (ст. 24) [25].

У Настановах Європейської комісії щодо державної допомоги аеропортам та авіакомпаніям поняття «інфраструктура аеропорту» зводиться до інфраструктури та обладнання для надання аеропортом аеропортових послуг авіакомпаніям та різноманітним надавачам послуг, у т. ч. злітно-посадкові смуги, термінали, перони, рубіжні доріжки, централізовану інфраструктуру наземного обслуговування та будь-які інші об'єкти, які безпосередньо використовують у наданні аеропортових послуг, за винятком інфраструктури та обладнання, перш за все необхідних для здійснення неаеронавігаційної діяльності, зокрема автомобільних стоянок, магазинів та ресторанів [26].

У Регламенті комісії (ЄС) № 651/2014 від 17 червня 2014 р. про визнання певних категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком на застосування статей 107 та 108 Договору міститься розуміння поняття «інфраструктура порту» та «інфраструктури аеропорту». Так, зокрема, під поняттям «інфраструктура

порту» розуміється інфраструктура та споруди для надання портових послуг, пов'язаних із транспортом, наприклад причали, використовувані для швартування суден, причальні стінки, пристані та плавучі понтонні рампи у приливних зонах, внутрішні водойми, завали і розширення прибережної смуги, інфраструктура для альтернативних видів палива та інфраструктуру для збирання відходів з суден і залишків вантажів; а під поняттям «інфраструктура аеропорту» – інфраструктура та обладнання для надання аеропортових послуг аеропортом авіакомпаніям та різноманітним постачальникам послуг, у т. ч. злітно-приземлювальні смуги, термінали, перони, рубіжні доріжки, централізована інфраструктура наземного обслуговування та будь-які інші об'єкти, які безпосередньо задіяні у наданні аеропортових послуг, за винятком інфраструктури та обладнання, перш за все необхідних для здійснення неавіаційної діяльності [27].

Поняття «транспортна інфраструктура» також вживається у Протоколі про сталий транспорт до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, які всі дороги та стаціонарні установки, які необхідні для кругообігу, безпеки та захисту навколишнього середовища від усіх видів транспорту [28].

На думку О. Пікулик, транспортна інфраструктура – це сукупність транспортних комунікацій, об'єктів з обслуговування пасажирських і вантажних перевезень, об'єктів технічного обслуговування та ремонту, яку забезпечують потреби у наданні транспортних послуг, тобто переміщення вантажів і пасажирів [1, с. 284–291]. Досліджуючи поняття «транспортна інфраструктура регіону», Жовтяк Г. це поняття зводить до транспортної системи всіх видів транспорту з усіма складовими частинами та ланками, а також іншими обслуговуючими частинами інфраструктури народного господарства, що працюють у сфері переміщення вантажів і людей (шляхова мережа всіх видів транспорту, об'єкти транспортного сервісу, рухомий склад, транспортно-логістичні підприємства) [7]. В. Ляшенко, Н. Трушкіна, А. Шевченко, розглядаючи теоретичні підходи до визначення поняття «транспортна інфраструктура економічного району», надають авторське розуміння цього поняття як ключову складову частини регіональної транспортно-логістичної системи, яка «...включає транспортні комунікації, термінали, логістичні центри та інші споруди, пристрої й устаткування, що забезпечують роботу транспорту задля доставки вантажів і обслуговування пасажирів у межах економічного району». Вчені вважають, що транспортна інфраструктура охоплює всі споруди, які необхідні для процесу транспортування, зокрема: шляхи сполучення; об'єкти інфраструктури (термінали, хаби, портали, склади тощо); допоміжні об'єкти транспортних систем (система контролю руху на транспорті, інформаційно-комунікаційні технології, логістичні центри, «сухі» порти, системи електропостачання для функціонування тягових та нетягових споживачів) [29, с.189–90].

Говорячи про розвиток транспортної інфраструктури України на засадах державно-приватного партнерства, Н. Бондар розглядає транспортну інфраструктуру як цілеорієнтовану підсистему транспортної системи, складовими якої є: 1) транспортні комунікації (транспортна мережа, що охоплює усі види шляхів сполучення); 2) об'єкти з обслуговування вантажних (вантажні станції, термінали тощо) та пасажирських перевезень (станції, вокзали, порти, аеропорти, об'єкти дорожнього сервісу); 3) об'єкти технічного обслуговування та ремонту, що забезпечують необхідні умови для надання послуг з переміщення вантажів та пасажирів; 4) державні та приватні інститути і суб'єкти господарювання, що функціонують у сфері транспортної інфраструктури; 5) система управління розвитком транспортної інфраструктури (органи державного управління та їх компетенція щодо прийняття відповідних рішень) [2].

На думку Дмитрієвої О. І., транспортна інфраструктура є складовою частиною єдиної транспортної системи та спрямована на забезпечення умов її функціонування, є сукупністю елементів загальної інфраструктури (мереж шляхів та об'єктів транспортного сервісу), що забезпечує функціонування та експлуатацію різних видів транспорту, тому не охоплює рухомий склад, підприємства, що здійснюють перевезення пасажирів і вантажів, [11, с. 55–57], комплексом об'єктів, засобів та інституцій, що забезпечують транспортне, термінально-складське, віртуально-інформаційне, комерційне обслуговування транспортного процесу, а також здійснюють його науково-виробниче супроводження та розроблення і реалізацію єдиної політики розвитку [30, с. 65].

Лавренюк Н. поняття «транспортна інфраструктура» зводить до сполучного елементу між такими секторами економіки, як виробництво і споживання, що охоплює транспорт (автомобільний, залізничний, водний, трубопровідний, авіаційний) і комунікації всіх видів, а також об'єкти, що обслуговують транспорт і комунікації (вокзали, станції, аеропорти, порти, ремонтні підприємства, депо, станції технічного огляду [9, с. 87].

Розглядаючи суспільно-географічні проблеми розвитку транспортної інфраструктури обласних центрів Західного регіону України, І. Рудакевич поняття «транспортна інфраструктура» зводить до сукуп-

ності шляхів, вузлів, обслуговуваних підприємств, рухомого складу й інших подібних об'єктів, що забезпечують функціонування і розвиток міського господарства та потреби населення у переміщенні [31, с. 6].

Досить вузько, на нашу думку, поняття «транспортна інфраструктура» визначає Ю. Крихтіна, зводячи його до сукупності автошляхів (дорожнє покриття), інженерних споруд, призначених для руху транспортних засобів (мостові конструкції, шляхопроводи, естакади), гідротехнічних споруд (тунелі), об'єктів дорожнього сервісу, елементів облаштування доріг, дорожніх служб обслуговування [32, с. 33]. Л. Каїра поняття «транспортна інфраструктура» ототожнює з поняттям «єдина транспортна система», зазначаючи, що основними складовими транспортної інфраструктури України є автомобільний та міський транспорт; залізничний транспорт; трубопровідний транспорт; авіатранспорт; дорожнє господарство; водний транспорт; поштовий зв'язок [33].

На думку Т. Репіч та А. Булеховець, під поняттям «транспортна інфраструктура» потрібно розуміти сукупність об'єктів, що забезпечують задоволення потреб населення та промисловості у перевезеннях пасажирів та вантажів і охоплює шляхову мережу усіх видів транспорту, об'єкти транспортного сервісу, рухомий склад та транспортно-логістичні підприємства [34, с. 73].

В. Степаненко, досліджуючи забезпечення конкурентоспроможності транспортної інфраструктури України в умовах євроінтеграції на прикладі морської транспортної інфраструктури, зазначав, що «для змістовного наповнення поняття «морська транспортна інфраструктура», окрім інженерно-технічного забезпечення та транспортного забезпечення, що охоплюють об'єкти морської інфраструктури та морський транспорт, як складова транспортної інфраструктури, необхідно розглянути нормативно-правове та організаційно-ресурсне забезпечення цього терміна. Вчений під поняттям «морська транспортна інфраструктура» розуміє сукупність транспортних засобів, колективних інженерно-технічних споруд та об'єктів, будівель, систем та послуг, розташованих у межах акваторіально-територіального простору, а також нормативно-правове та ресурсне забезпечення, яке виконує адміністративно-комерційні функції (планування, організація, координація, контроль, забезпечення фінансової й господарської діяльності об'єкта усіма ресурсами та технічними засобами) [35, с. 81].

Шемаєв В. В. зазначає, що транспортна інфраструктура є складовою єдиної транспортної системи, що має забезпечити умови її функціонування, об'єктами якої є стаціонарні споруди, у т. ч. дороги, залізниці, дистанційні шляхи, водні шляхи, канали, трубопроводи та термінали (аеропорти, залізничні вокзали, автовокзали, склади, термінали вантажних перевезень, автозаправні станції (включаючи паливозаправні станції та АЗС) та морські порти) [36, с. 21, 310].

Наявність різних підходів до визначення поняття «транспортна інфраструктура» підкреслює необхідність уніфікації цього поняття для забезпечення цілісного розуміння, особливо сьогодні в контексті відновлення України з урахуванням того, що трансформація глобальних економічних зв'язків уже призвела до зміни функцій та елементного складу транспортної інфраструктури [30, с. 63].

На думку Т. Коломоєць і Д. Кремової, поняття «транспортна інфраструктура» слід закріпити у Законі України «Про транспорт» з використанням «узагальненого» описового підходу, усунувши передумови для унормування перерахування можливих форм зовнішнього вияву транспортної інфраструктури і зведення до «об'єктів, споруд, діяльності, що зорієнтовані на забезпечення функціонування транспортної системи, життєдіяльності суспільства» [13, с. 519].

Ми погоджуємося з думкою Т. Коломоєць і Д. Кремової про необхідність закріплення поняття «транспортна інфраструктура» в Законі України «Про транспорт» та використанням «узагальненого» визначення поняття «транспортна інфраструктура». Однак це поняття варто закріпити не в Законі України «Про транспорт», а ухвалити новий закон «Про транспорт», де буде міститися стаття «Визначення основних понять». Наша позиція виходить з того, що відсутність визначення основних понять у базовому законі «Про транспорт» призводить до існування різних визначень цих понять у інших законах України, що регулюють відносини, що виникають під час функціонування різних видів транспорту. (Такі статті містяться у Законах України «Про внутрішній водний транспорт» [18], «Про залізничний транспорт» [23], «Про морські порти» [19] тощо).

На нашу думку, поняття «транспортна інфраструктура» потрібно закріпити як «сукупність об'єктів, споруд, компонентів, що забезпечують функціонування та експлуатацію різних видів транспорту, що становлять єдину транспортну систему держави».

Висновки. Проведений аналіз чинного законодавства України та міжнародно-правових актів, праць науковців надав можливість зробити висновок, що сьогодні немає єдиного підходу до розуміння поняття «транспортна інфраструктура», що створює прогалину в правовому регулюванні.

Запропоновано під поняттям «транспортна інфраструктура» розуміти сукупність об'єктів, споруд, компонентів, що забезпечують функціонування та експлуатацію різних видів транспорту, що становить єдину транспортну систему держави та доведено необхідність прийняття нового Закону України «Про транспорт» та закріплення поняття «транспортна інфраструктура» у статті «Визначення основних понять», що призведе до усунення використання різних понять у регулюванні відносин, які виникають під час функціонування різних видів транспорту.

Список використаних джерел

1. Пікулик О. Пріоритетні напрями розвитку транспортної системи Західного регіону України в умовах європейської інтеграції. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Сер.: Економічні науки*. 2008. № 7. С. 284–291
2. Бондар Н. Розвиток транспортної інфраструктури України на засадах державно-приватного партнерства : монографія. Київ : НТУ, 2014. 336 с.
3. Малиш Н. А., Бондар Н. М. Економічний аналіз транспортної інфраструктури України. *Вісник НАДУ при Президенті України*. 2016. № 2. С. 50–57.
4. Наумов М. С. Модернізація транспортної інфраструктури як чинник розвитку зовнішньоекономічної діяльності. *Ефективна економіка*. 2018. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6184> (дата звернення: 05.02.2024)
5. Бошота Н. В. Вплив транспортної інфраструктури на туристичне підприємництво країни. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Сер.: економіка і управління*. 2018. № 3. Т. 29(68). С. 58–64.
6. Мельник А. В., Мельник О. В., Мельник Н. В., Качаровський Р. Є. Оцінка транспортної інфраструктури туристичної дестинації (на матеріалах Волинської області). *Věda a perspektivy*. 2022. № 9(16). С. 280–293. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-9\(16\)-280-293](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-9(16)-280-293)
7. Жовтяк Г. А. Теоретико – методичні підходи до визначення поняття «транспортна інфраструктура регіону». *Ефективна економіка*. 2011. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_11_35 (дата звернення: 05.02.2024)
8. Заблодська І. В., Бузько І. Р., Зеленко О. О., Хорошилова І. О. Інфраструктурне забезпечення розвитку транспортної системи регіону : колективна монографія. Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. 193 с.
9. Лавренюк Н. Поняття транспортної інфраструктури в умовах інтеграційних процесів Україна – ЄС. *Юридичний вісник*. 2018. № 4. С.82–88.
10. Криворучко О. Сутність транспортної інфраструктури України на сучасному етапі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 33. С. 25–28. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2019-33-4>
11. Дмитрієва О. І. Транспортна інфраструктура як об'єкт державного регулювання. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2020. № 24. DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2020.24.0.52C.52-63>
12. Труніна І., Латишев К., Андрієнко М. Змістовно-дефінітивне навантаження поняття «інфраструктура» стосовно транспортного ринку. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. С. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-31>
13. Коломоєць Т. О., Кремова Д. С. «Транспортна інфраструктура» – складова термінологічного ряду у законодавстві України: пропозиція одо закріплення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022 № 6. С. 517–520. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/11>
14. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 № 232-/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.02.2024)
15. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 430-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 04.02.2024)
16. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 04.02.2024)
17. Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку електронних комунікаційних мереж : Закон України від 07.02.2017 № 1834-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1834-19#Text> (дата звернення: 04.02.2024)

18. Про внутрішній водний транспорт : Закон України від 03.12.2020 № 1054-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1054-20#Text> (дата звернення: 04.02.2024)
19. Про морські порти України : Закон України від 17.05.2012 № 4709-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text> (дата звернення: 04.02.2024)
20. Про затвердження Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України : наказ Мінтрансв'язку України від 27.12.2006 № 1196. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0310-07#Text> (дата звернення: 04.02.2024)
21. Про затвердження Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту : постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2013 № 494. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/494-2013-%D0%BF/ed20240203#n89> (дата звернення: 04.02.2024)
22. Про затвердження Порядку взаємодії органів (підрозділів) поліції з підрозділами акціонерного товариства «Українська залізниця» : наказ МВС України та Мінінфраструктури від 02.03.2020 № 204/175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0386-20/ed20200302#n19> (дата звернення: 04.02.2024)
23. Про залізничний транспорт : Закон України від 04.07.1996 № 273-96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.02.2024)
24. Regulation (EEC) No 2598/70 of the Commission of 18 December 1970 specifying the items to be included under the various headings in the forms of accounts shown in Annex I to Council Regulation (EEC) No 1108/70 of 4 June 1970. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31970R2598> (дата звернення: 03.02.2024)
25. Regulation (EU) No 1315/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on Union guidelines for the development of the trans-European transport network and repealing Decision No 661/2010/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013R1315> (дата звернення: 03.02.2024)
26. Настанови щодо державної допомоги аеропортам та авіакомпаніям: повідомлення Комісії від 04.04.2014 № 2014/C 99/03. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_047-14/ed20140404#n74 (дата звернення: 03.02.2024)
27. Регламент Комісії (ЄС) № 651/2014 від 17 червня 2014 року про визнання певних категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком на застосування статей 107 та 108 Договору. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_042-14/ed20210405#n320 (дата звернення: 03.02.2024)
28. Протокол про сталий транспорт до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат від 26.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_576#Text (дата звернення: 03.02.2024)
29. Ляшенко В., Трушкіна Н., Шевченко А. Теоретичні підходи до визначення поняття «транспортна інфраструктура економічного району». *Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка*. 2020. Вип. 49. С. 186–193. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure49-32>
30. Дмитрієва О. І. Державне регулювання інноваційного розвитку транспортної інфраструктури : дис. ... д. е. н. 08.00.03/Харківський національний автомобільно-дорожній університет. 2020. 525 с.
31. Рудакевич І. Р. Суспільно-географічні проблеми розвитку транспортної інфраструктури великого міста (на матеріалах обласних центрів Західного регіону України) : автореф. дис. ... к. г. н.: 11.00.02. Львів, 2009, 22 с.
32. Крихтіна Ю. О. Державна політика розвитку транспортної галузі України: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : Діса плюс, 2022. 336 с.
33. Каїра Л. Г. Транспортна інфраструктура України. Інвестиційна пріоритетність галузей економіки : монографія. Харків : Діса Плюс, 2021. С. 141–167.
34. Репіч Т. А., Булеховець А. М. Сучасний стан розвитку транспортної інфраструктури України. *Молодий вчений*. 2021. № 1 (89). С. 69–74 <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-1-89-15>
35. Степаненко В. О. «Забезпечення конкурентоспроможності транспортної інфраструктури України в умовах євроінтеграції (на прикладі морської транспортної інфраструктури)» : дис. ... доктора філософії за спец. 051 Економіка, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2022. 366 с.
36. Шемаєв В. В. Теоретико-методологічні засади та пріоритети розвитку транспортної інфраструктури в системі економічної безпеки України : монографія. Київ : НУОУ, 2018. 366 с.

References

1. Pikulyk, O. (2008). Priorityetni napriamy rozvytku transportnoi systemy Zakhidnoho rehionu Ukrainy v umovakh yevropeiskoi intehratsii [Priority directions of development of the transport system of the Western region of Ukraine in the context of European integration]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu im. Lesi Ukrainy (Serii: Ekonomichni nauky) - Scientific Bulletin of Volyn National University named after Lesya Ukrainka (Series: Economic Sciences)*, 7, 284-291 [in Ukrainian]
2. Bondar N., 2014, Rozvytok transportnoi infrastruktury Ukrainy na zasadakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Development of transport infrastructure of Ukraine on the basis of public-private partnership]: monohrafiia. Kyiv [in Ukrainian]
3. Malysh, N. A. & Bondar, N. M. (2016). Ekonomichniy analiz transportnoi infrastruktury Ukrainy [Economic analysis of transport infrastructure of Ukraine]. *Visnyk NADU pry Prezydentovi Ukrainy - Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, 2, 50-57 [in Ukrainian]
4. Naumov, M. S. (2018). Modernizatsiia transportnoi infrastruktury yak chynnyk rozvytku zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Modernisation of transport infrastructure as a factor in the development of foreign economic activity]. *Efektivna ekonomika - Effective economy*, 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6184> [in Ukrainian]
5. Boshota, N. V. (2018). Vplyv transportnoi infrastruktury na turystychnu pidpriemnytstvo krainy [Influence of transport infrastructure on the country's tourism business]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: ekonomika i upravlinnia - Scientific notes of Vernadsky TNU. Series: Economics and Manageme*, 3 (29(68)), 58-64 [in Ukrainian]
6. Melnyk, A. V., Melnyk, O. V., Melnyk, N. V., Kacharovskiy, R. Ye. (2022). Otsinka transportnoi infrastruktury turystychnoi destynatsii (na materialakh Volynskoi oblasti) [Evaluation of the transport infrastructure of a tourist destination (based on the materials of the Volyn region)]. *Věda a perspektivy - Věda a perspektivy*, 9 (16), 280-293. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-9\(16\)-280-293](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-9(16)-280-293) [in Ukrainian]
7. Zhovtiak, H. A. (2011). Teoretyko-metodychni pidkhody do vyznachennia poniattia «transportna infrastruktura rehionu» [Theoretical and methodological approaches to the definition of the concept of «transport infrastructure of the region»]. *Efektivna ekonomika - Effective economy*, 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_11_35 [in Ukrainian]
8. Infrastrukturne zabezpechennia rozvytku transportnoi systemy rehionu [Infrastructural support for the development of the transport system of the region]: kolektyvna monohrafiia [I. V. Zablodska, I. R. Buzko, O. O. Zelenko, I. O. Khoroshylova] (2016). Sievierodonetsk: Vyd-vo SNU im. V. Dalia [in Ukrainian]
9. Lavreniuk, N. (2018). Poniattia transportnoi infrastruktury v umovakh intehratsiinykh protsesiv Ukraina – YeS [The concept of transport infrastructure in the context of Ukraine-EU integration processes]. *Yurydychnyi visnyk - Legal Bulletin*, 4, 82-88 [in Ukrainian]
10. Kryvoruchko, O. (2019). Sutnist transportnoi infrastruktury Ukrainy na suchasnomu etapi [The essence of the transport infrastructure of Ukraine at the present stage]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky» - Scientific Bulletin of Kherson State University. Series Problems and prospects of entrepreneurship development*, 33, 25-28. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2019-33-4> [in Ukrainian]
11. Dmytriieva, O. I. (2020). Transportna infrastruktura yak ob'ekt derzhavnoho rehuliuвання [Transport infrastructure as an object of state regulation]. *Problemy i perspektivy rozvytku pidpriemnytstva - Problems and prospects of entrepreneurship development*, 24, 52-63. DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2020.24.0.52> [in Ukrainian]
12. Trunina, I., Latyshev, K. & Andriienko, M. (2021). Zmistovno-definityvne navantazhennia poniattia «infrastruktura» stosovno transportnoho rynku [Content and definitional load of the concept of «infrastructure» in relation to the transport market]. *Ekonomika ta suspilstvo - Economy and Society*, 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-31> [in Ukrainian]
13. Kolomoiets, T. O. & Kremova, D. S. (2022). «Transportna infrastruktura» - skladova terminolohichnoho riadu u zakonodavstvi Ukrainy: propozytsiia odo zakriplennia [«Transport infrastructure» - a component of the terminological series in the legislation of Ukraine: a proposal for consolidation]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal - Legal scientific electronic journal*, 6, 517-520. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/11> [in Ukrainian]

14. *Pro transport [On Transport]:* Zakon Ukrainy vil 10.11.1994 № 232-/94-VR. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian]
15. *Pro skhvalennia Natsionalnoi transportnoi stratehii Ukrainy na period do 2030 roku [On Approval of the National Transport Strategy of Ukraine for the period up to 2030]:* rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.05.2018 № 430-r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text> [in Ukrainian]
16. *Pro rehuliuвання mistobudivnoi diialnosti [On the regulation of urban development]:* Zakon Ukrainy vid 17.02.2011 № 3038-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> [in Ukrainian]
17. *Pro dostup do ob'ektiv budivnytstva, transportu, elektroenerhetyky z metoiu rozvytku elektronnykh komuni-katsiinykh merezh [On Access to Construction, Transport, and Electricity Facilities for the Development of Electronic Communication Networks]:* Zakon Ukrainy vid 07.02.2017 № 1834-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1834-19#Text> [in Ukrainian]
18. *Pro vnutrishnii vodnyi transport [On Inland Water Transport]:* Zakon Ukrainy vid 03.12.2020 № 1054-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1054-20#Text> [in Ukrainian]
19. *Pro morski porty Ukrainy [On seaports of Ukraine]:* Zakon Ukrainy vid 17.05.2012 № 4709-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text> [in Ukrainian]
20. *Pro zatverdzhennia Pravyl perevezennia pasazhyriv, bahazhu, vantazhobahazhu ta poshty zaliznychnym transportom Ukrainy [On Approval of the Rules for the Carriage of Passengers, Baggage, Freight and Mail by Railway Transport of Ukraine]:* nakaz Mintranszviazku Ukrainy vid 27.12.2006 № 1196. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0310-07#Text> [in Ukrainian]
21. *Pro zatverdzhennia Tekhnichnoho rehlamentu bezpeky infrastruktury zaliznychnoho transportu [On Approval of the Technical Regulations for the Safety of Railway Transport Infrastructure]:* postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.07.2013 № 494. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/494-2013-%D0%BF/ed20240203#n89> [in Ukrainian]
22. *Pro zatverdzhennia Poriadku vzaiemodii orhaniv (pidrozdiliv) politsii z pidrozdilamy aktsionernoho tovarystva «Ukrainska zaliznytsia» [On Approval of the Procedure for Interaction of Police Bodies (Units) with Units of the Joint Stock Company «Ukrainian Railways»]:* nakaz MVS Ukrainy ta Mininfrastruktury vid 02.03.2020 № 204/175. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0386-20/ed20200302#n19> [in Ukrainian]
23. *Pro zaliznychnyi transport [On Railway Transport]:* Zakon Ukrainy vid 04.07.1996 № 273-96-VR. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Te> [in Ukrainian]
24. *Regulation (EEC) No 2598/70 of the Commission of 18 December 1970 specifying the items to be included under the various headings in the forms of accounts shown in Annex I to Council Regulation (EEC) No 1108/70 of 4 June 1970.* Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31970R2598> [in English]
25. *Regulation (EU) No 1315/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on Union guidelines for the development of the trans-European transport network and repealing Decision No 661/2010/EU.* Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013R1315> [in English]
26. *Nastanovy shchodo derzhavnoi dopomohy aeroportam ta aviakompaniiam [Guidelines on state aid to airports and airlines]:* povidomlennia Komisii vid 04.04.2014 № 2014/C 99/03. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_047-14/ed20140404#n74 [in Ukrainian]
27. *Rehlament Komisii (IeS) № 651/2014 vid 17 chervnia 2014 roku pro vyznannia pevnykh katehorii dopomohy sumisnymy z vnutrishnim rynkom na zastosuvannia statei 107 ta 108 Dohovoru [Commission Regulation (EU) No 651/2014 of 17 June 2014 on the recognition of certain categories of aid as compatible with the internal market for the purposes of Articles 107 and 108 of the Treaty].* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_042-14/ed20210405#n320 [in Ukrainian]
28. *Protokol pro stalyyi transport do Ramkovoї konventsii pro okhoronu ta stalyyi rozvytok Karpat vid 26.09.2014 [Protocol on Sustainable Transport to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians of 26.09.2014].* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_576#Text [in Ukrainian]
29. Liashenko, V., Trushkina, N. & Shevchenko, A. (2020). Teoretychni pidkhody do vyznachennia poniattia «transportna infrastruktura ekonomichnoho raionu» [Theoretical approaches to the definition of the concept of «transport infrastructure of the economic district»]. *Rozvytok produktyvnykh syl i rehionalna ekonomii*

- ka - *Development of productive sectors and regional economy*, 49, 186-193. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastuct49-32> [in Ukrainian]
30. Dmytriieva, O. I. (2020). *Derzhavne rehuliuвання innovatsiinoho rozvytku transportnoi infrastruktury [State regulation of innovative development of transport infrastructure]*: dys. ... d.e.n. 08.00.03. Kharkiv [in Ukrainian]
 31. Rudakevych, I. R. (2009). *Suspilno-heohrafichni problemy rozvytku transportnoi infrastruktury velykoho mista (na materialakh oblasnykh tsestriv Zakhidnoho rehionu Ukrainy) [Socio-geographical problems of the development of transport infrastructure of a large city (based on the materials of regional centres of the Western region of Ukraine)]*: avtoref. dys. ... k.h.n. 11.00.02. Lviv [in Ukrainian]
 32. Krykhtina, Yu. O. (2022). *Derzhavna polityka rozvytku transportnoi haluzi Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka [State policy of development of the transport industry of Ukraine: theory, methodology, practice]*: monohrafiia. Kharkiv: Disa plus [in Ukrainian]
 33. Kaira, L. H. (2021). *Transportna infrastruktura Ukrainy. Investytsiina priorytetnist haluzei ekonomiky [Transport infrastructure of Ukraine. Investment priority of economic sectors]*: monohrafiia. Kharkiv: Disa Plusdevelopment of the transport infrastructure of Ukraine]. *Molodyi vchenyi - Young scientist*, 1(89), 69-74. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-1-89-15> [in Ukrainian]
 34. Repich, T. A. & Bulekhovets, A. M. (2021). *Suchasnyi stan rozvytku transportnoi infrastruktury Ukrainy [Suchasnyi stan rozvytku transportnoi infrastruktury Ukrainy]*. *Molodyi vchenyi - Young scientist*, 1 (89), 69-74 <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-1-89-15> [in Ukrainian]
 35. Stepanenko, V. O. (2022). *Zabezpechennia konkurentospromozhnosti transportnoi infrastruktury Ukrainy v umovakh yevrointehratsii (na prykladi morskoi transportnoi infrastruktury) [Ensuring the competitiveness of Ukraine's transport infrastructure in the context of European integration (on the example of maritime transport infrastructure)]*: dys. ... doktora filosofii za spets. 051 Ekonomika, Donetskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stusa, Vinnytsia [in Ukrainian]
 36. Shemaiev, V. V. (2018). *Teoretyko-metodolohichni zasady ta priorytety rozvytku transportnoi infrastruktury v systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Theoretical and methodological foundations and priorities for the development of transport infrastructure in the system of economic security of Ukraine]*: monohrafiia. Kyiv: NUOU [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 17.02.2024 р.